

Opetushallituksen lausuntopyyntö (OPH-4461-2021) Luonnos kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteiksi 2021

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=d6ec02a5-9e32-4650-85cc-0537aa9c198c>

Tampereen kaupungin/Tampereen seudun ammattiopiston lausunto Opetushallituksen lausuntopyyntöön.

Kotoutumiskoulutuksen perusteluonnoksen kokonaisuus on kattava ja sisältää uusia mahdollisuuksia koulutuksen toteuttamiseen. Osaamiskartoitus osana alkukartoitusta tulisi ottaa käyttöön kaikille koulutukseen osallistuville jatkopolkujen suunnittelun tehostamiseksi ja ohjauksen helpottamiseksi.

Suomeen juuri ennen oppivelvollisuusiän päättymistä saapuvien oppivelvollisten ohjaaminen ensin kotoutumiskoulutukseen olisi tarkoituksenmukaista, koska he tarvitsevat suomen kielen alkeiden koulutusta. Tällöin heillä olisi paremmat valmiudet jatkaa toisen asteen koulutukseen tai saattaa loppuun peruskouluopinnot aikuisten perusopetuksessa.

Kotoutumiskoulutuksen tehtävä ja arvoperusta

Perusteluonnoksessa kotoutumiskoulutuksen tehtävä ja arvoperusta on kuvattu selkeästi. Kuvaus sisältää keskeiset lähtökohdat koulutuksen toteuttamiselle ja kytkeytyy hyvin ammatillisen koulutuksen kokonaisuuteen.

Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö

Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö on kuvattu hyvin. Opetus- ja ohjaustyön järjestämisessä tulee panostaa vahvasti koulutuksen järjestäjän ja työ- ja elinkeinoviranomaisten yhteistyöhön. Erityisesti nivelvaiheen ja jatko-ohjauksen resursointi ja kehittäminen ovat tällöin opetussuunnitelmatyön keskiössä.

Koulutuksen laajuus ja toteuttaminen

Perusteluonnoksessa on otettu hyvin huomioon mahdollisuus jakaa koulutus räätälöidysti erilaisiin polkuihin. Tämä vahvistaa koulutuksen asiakaslähtöistä toteuttamista. Erityisesti silloin, kun asiakkaalla on paljon opiskeluvaikeuksia tai elämäntilanteen tuomia haasteita, koulutuksen toteutusta on tarpeen räätälöidä vielä esitettyäkin pidemmäksi. Hyvää perusteluonnoksessa on erityisesti kielitietoisuuden ja monikielisuuden sisältyminen opetussuunnitelmaan.

Arviointi kotoutumiskoulutuksessa

Kotoutumiskoulutuksessa tulisi arvioida ammatillisen osaamisen lisäksi suomalaista perusopetusta vastaavat tiedot ja taidot, jos asiakas on siirtymässä ammatilliseen koulutukseen. Nivelvaiheen ohjauksen kannalta tärkeää olisi arvioida myös erityisesti matemaattinen osaaminen sekä tietotekniset taidot suomen kielen osaamisen lisäksi. Näin ohjaus osaamistasoltaan sopivampaan koulutukseen tehostuu.

Kotoutumiskoulutuksen osa-alueiden keskeiset tavoitteet ja sisällöt

Kotoutumiskoulutuksen osa-alueiden tavoitteet ja sisällöt muodostavat selkeän kokonaisuuden. Kohdekielinen ympäristö antaa kieli- ja viestintäosaamisen harjoitteluun paljon mahdollisuuksia, joiden hyödyntämistä koulutus tukee. Koulutuksen aikana ohjataan opiskelijoita käyttämään kieltä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa myös koulutuksen ulkopuolella vapaa-ajalla ja harrastuksissa. Tärkeää on varmistaa, että kaikki opiskelijat saadaan mukaan sellaiseen toimintaan, jossa he voivat käyttää kielitaitoaan aktiivisesti myös koulutuksen ulkopuolella.

Perusteluonnoksen valinnaisiin opintoihin tulisi lisätä matemaattinen osaaminen, koska kaikilla ei kotoutumiskoulutuksen jälkeen ole riittäviä työelämässä vaadittavia matemaattisia perustaitoja. Ohjauksen ja oppimisen tuen edellytyksenä tulee selkeästi olla mahdollisuus saada tukea opiskelutaitoihin, oppimisvaikeuksiin ja elämänhallintaan eri ohjausalan ammattilaisilta.

Kokemuksemme mukaan lukutaitovaiheesta kotoutumiskoulutukseen siirtyvät tarvitsevat tehostetumpaa ja mahdollisesti myös omakielisesti tukea ja ohjausta.

Näemme myös, että ohjauksessa olisi tärkeää, että oppilaitoksesta löytyisi opiskelijan läheltä tuki sekä oppimiseen että elämänhallintaan, tarjoamalla esimerkiksi eri ohjausalan ammattilaisten asiantuntemusta (opinto-ohjaaja, sosiaaliohjaaja, ammatillinen ohjaaja).

Sellaiset opiskelijat, jotka siirtyvät esimerkiksi aikuisten perusopetuksen lukutaitovaiheesta kotoutumiskoulutukseen, tulevat kokemuksemme perusteella tarvitsemaan tehostetumpaa ja mahdollisesti myös omakielistä tukea ja ohjausta. Tämä on otettava huomioon hitaasti etenevien/tuetulla polulla.

Kommentit kuvioista ja todistusmalleista

Perusteluonnoksen yhteydessä esitetyt kuviot ja todistusmallit täydentävät hyvin opetussuunnitelman kokonaisuutta. Kuviot ”laajuus ja osa-alueet ” sekä ”osaamisen synergia” havainnollistavat ja selkiyttävät tiivistetysti opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä. Kotoutumiskoulutuksen todistusmalli ja Työtodistusmalli työssäoppimisjaksosta ovat lähellä nykyisten ammatillisen koulutuksen todistusmalleja, mikä helpottaa niiden ymmärtämistä ja soveltumista käytäntöön.

Tampereella 24. päivänä marraskuuta 2021

Tampereen kaupunki

Pekka Salmi

apulaispormestari